

02.05.2022

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä oy
Ala-Heikkilä Yrjö
Mechelininkatu 34 B LT2
00260 Helsinki

Helsingin kaupunginmuseon lausunto muinaisjäänöksistä Kalasatamasta Pasilaan -raitiotiehankeeseen rakentamisalueella

HEL 2022-005925 T 11 03 01

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä oy on pyytänyt Kalasatamasta Pasilaan -raitiotiehankeeseen toteuttavan Karaatti-allianssin puolesta Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa tutkimus-, valvonta- ja toimenpiteetarpeista hankkeen suunnittelualueella sijaitsevien kahden muinaismuistolain (295/1963) suojaaman kiinteän muinaisjäänöksen ympäristöissä.

Lausuntopyynnön liitteenä oli 25.4.2022 päivätty alueen puistosuunnitelmaluonnos, josta käy ilmi hankkeen suunniteltu laajuus Vallilanlaakson alueella. Uusi raitiotielinja on tarkoitus rakentaa osaksi vanhan rautatien kohdalle sekä suunnittelun alueen länsipäässä uudelle linjaukselle. Raitiotien vierelle on suunniteltu kevyen liikenteen väylä. Linjan ympäristöön on suunniteltu erilaisia maanrakennustöitä, viherrakentamista sekä Kumpulanpuron kunnostus mukaan lukien puron ylittävä uusi silta.

Suunnittelun alueen kiinteät muinaisjäänökset

Suunnittelun alueen länsiosassa on kiinteä muinaisjäänös Gumtåktby, Kumpula (tunnus muinaisjäänösrekisterissä 1000001692). Kohde on historiallisen ajan lamputitila, joka mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäisen kerran 1470. Nykyään lamputikylän pohjoisosa rajautuu kerrostaloalueeseen, ja vanha kylänpaikka on tällä kohdalla täysin tuhoutunut. Etelämpänä, Kumpulanpuron pohjoispuolella olevassa puistossa voi sen sijaan vielä olla jäljellä rakenteita ja kulttuurikerroksia. Kohteella ei ole aluerajausta Museoviraston muinaisjäänösrekisterin

02.05.2022

paikkatietokannassa, vaan sen sijaintipaikka on merkitty pistemäisenä koordinaattitietona.

Suunnittelualueen itäosassa on kiinteä muinaisjäänös Gumtåkt torp, Kumpula (tunnus 1000017308). Kohde on historiallisen ajan torpan paikka, joka on merkitty vuosina 1746 ja 1759 laadittuun karttaan. Gumtåktin torpan paikka on kalliomäen etelärinteellä, Nylanderin puiston itä-länsisuunnassa halkaisevan ulkoilupolun vierellä. Osa torpasta on mahdollisesti sijainnut alueen länsipuolella paikalla, missä edelleen on asuinrakennus. Alueen autioituneessa itäosassa on sekametsää kasvavalla rinteellä terasseja ja kolme mahdollista rakennuksen pohjaa. Muinaisjäänökselle on määritelty aluerajaus, joka ulottuu eteläosastaan raitiotielinjan suunnittelualueelle.

Kummatkin suunnittelualueella sijaitsevat muinaisjäänökset ovat inventoineet maastossa 2011 Museoviraston tutkijat Veli-Pekka Suhonen ja Janne Heinonen.

Tutkimustarve

Hankkeen suunnittelijoiden, Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon kesken pidettiin 21.4.2022 neuvottelu, jossa sovittiin kiinteiden muinaisjäänösten tutkimustarpeesta. Kokouksen puheenjohtajana toimi maisema-arkkitehti Yrjö Ala-Heikkilä Karaatti-allianssista. Museoviraston edustajana toimi intendentti Sari Mäntylä-Asplund ja Helsingin kaupunginmuseon edustajana tutkija John Lagerstedt.

Gumtåkt torpin 1000017308 aluerajauksesta pieni osa sijaitsee suunnittelualueella. Kokouksessa päätettiin, että kohteen rakennustyöt voidaan toteuttaa suunnitelman mukaisesti mutta muinaisjäänöksen aluerajauksen kohdalla tehtävät kaivutyöt on suoritettava arkeologin valvonnassa. Muinaisjäänöksen rajaus on merkitty lausunnon karttaliitteeseen nro 1. Jos valvonnan yhteydessä havaitaan historiallisia rakenteita tai kulttuurikerroksia, koneellinen kaivaminen keskeytetään. Mikäli jäännöksiä ei ole mahdollista säilyttää, ne tutkitaan ja dokumentoidaan. Sen jälkeen kaivutyö voi jatkua. Valvonnasta laaditaan tutkimusraportti. Valvonta tilataan arkeologisia kenttätöitä tekevältä konsultilta. Konsultti hakee Museovirastolta muinaisjäänöksen tutkimusluvan. Tutkimuskustannuksista vastaa hankkeen teettäjä.

Gumtåktbyn (1000001692) ympäristössä on tehtävä arkeologinen tutkimus, jolla selvitetään muinaisjäänöksen laajuus ja säilyneisyys. Tutkimus toteutetaan kaivamalla koeojia, koekuoppia ja tarvittaessa tekevällä koepistoja Kumpulanpuron pohjoisenpuoleiselle alueelle. Tutki-

02.05.2022

musalue on merkitty sinisellä rasteroinnilla lausunnon karttaliitteeseen nro 2. Tutkimus tilataan arkeologisia kenttätöitä tekevältä konsultilta ja se toteutetaan Museoviraston määrittelemien laatuohjeiden mukaan. Konsultti hakee Museovirastolta muinaisjäännöksen tutkimusluvan. Arkeologisen tutkimuksen suunnittelun, kenttätöiden, raportoinnin sekä mahdollisten analyysien ja konservoinnin kustannuksista vastaa hankkeen toteuttava taho. Tutkimustulosten perusteella Museovirasto päättää, kuultuaan Helsingin kaupunginmuseota, ovatko tutkimukset riittävät vai tarvitaanko alueella vielä lisätutkimuksia.

Ohjeet arkeologisen tutkimuksen tilaamiseen ja lista arkeologisia kenttätöitä tekevästä toimijoista löytyvät Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinenkulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologistenkenttatoiden-tilaaminen>.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto
Museovirasto / Sari Mäntylä-Asplund
Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

4 (4)

02.05.2022

Johanna Björkman
ts. kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566